

Forslag

til

Lov om lærlingeforhold.

(Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 20. september 1956.)*

Kapitel I.

Lærekontraktens oprettelse og indhold.

§ 1.

Stk. 1. Den, der antager en person under 18 år til arbejde i en virksomhed, i hvilken der udføres arbejde, der i henhold til denne lov er godkendt som fag, eller som henhører under et sådant fag, skal — for så vidt den pågældende ikke allerede er udlært i faget — sørge for, at der, forinden vedkommende træder i arbejde, oprettes skriftlig lærekontrakt med angivelse af, i hvilket fag lærlingen skal oplæres. Det samme gælder ved fortsatte læreforhold, uanset at lærlingen ved det nye læreforholds indgåelse er over 18 år. Kontrakten affattes på en af økonomi- og arbejdsministeren efter forhandling med lærlingerådet godkendt formular. Ændringer i eller tilføjelser til den godkendte formular — udover en almindelig udfyldning af formularens bestemmelser — kan kun godkendes med det pågældende faglige udvalgs tilslutning. Kontrakten skal af vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor forsynes med påtegning om, at den er affattet i overensstemmelse med nærværende lovs forskrifter. Efterkommes disse bestemmelser ikke, har overenskomsten om antagelsen ingen gyldighed, jfr. endvidere § 28. Når lærlingen ved kontraktens oprettelse er over 15 år, men under 18 år, skal kontrakten foruden af forældremyndighedens indehaver medunderskrives af lærlingen selv, hvis den skal være bindende efter lærlingens 20. år. Hvis lærlingen er fyldt 18 år, skal den alene underskrives af denne.

Stk. 2. Ingen kan indtræde i læreforhold, forinden den pågældende er lovligt udskrevet af skolen og fyldt 14 år.

Stk. 3. Foranstående bestemmelser om oprettelse af skriftlig lærekontrakt finder ikke anvendelse,

- a) når den pågældende antages som bud, håndlanger eller lignende eller til udførelse af arbejde, der udelukkende eller i det væsentlige kun består i ind- og udpakning, afvejning, ombæring af varer og lignende arbejder, som ikke falder ind under udøvelse af faget,
- b) når ansættelsen på grund af den på arbejdsstedet rådende arbejdsdeling alene angår udførelsen af et vist specialarbejde, som ikke fordrer nogen faglig uddannelse,
- c) når den pågældende antages til arbejde, der består i udlevering af varer i forretninger, hvis omfang og art er af en sådan beskaffenhed, at der ikke er mulighed for at give en faglig uddannelse,
- d) på læreforhold indgået imellem forældre og børn samt imellem bedsteforældre og børnebørn. For sådanne læreforhold gælder bestemmelserne i lovens kapitel III og kapitel IV om lærlingens uddannelse m. v. — dog med undtagelse af § 12, stk. 7, og § 16, stk. 4 — samt bestemmelserne om berettigelse til at antage og oplære lærlinge i § 2 og om læretiden i § 3, stk. 2 og 3.

Stk. 4. Tvivlsspørgsmål om, hvorvidt der i det enkelte tilfælde foreligger fagligt arbejde, der kræver oprettelse af lærekontrakt,

*) Se tillæg A. sp. 1097; tillæg B. sp. 1129 og 1173; folketingstidende: fremsættelsen sp. 2284, 1. behandling sp. 2492, 2. behandling sp. 5541, 3. behandling sp. 5729.

afgøres endeligt af lærlingerådet efter forud indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg.

Stk. 5. Spørgsmål om, hvorvidt et fag (eller en del deraf), for hvis lærlinge der ikke hidtil har været anvendt lærekontrakt, anses som henhørende under denne lov, afgøres af økonomi- og arbejdsministeren og ministeren for handel, industri og søfart i forening efter forudgående forhandling med det pågældende fags organisationer og lærlingerådet.

Stk. 6. For fag eller virksomheder af særlig karakter, inden for hvilke den praktiske og teoretiske uddannelse er ordnet på en efter forholdene fuldt ud betryggende måde, kan arbejdsministeren og handelsministeren i forening efter indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg og lærlingerådet meddele fritagelse for oprettelse af lærekontrakt. Sådant fritagelse kan kun meddeles, for så vidt de pågældende lærlinge som helhed ikke er stillet ringere end efter nærværende lov, og kan tilbagekaldes, såfremt forholdene måtte have ændret sig væsentligt.

Stk. 7. Arbejdsministeren og handelsministeren i forening træffer efter indstilling fra lærlingerådet bestemmelse om, i hvilket omfang loven skal finde anvendelse på:

- a) personer, der ikke er beskæftiget som lærlinge, men som ved forberedelse til eller supplerende af en skole- eller højskoleuddannelse søger at erhverve sig kendskab til enkelte dele af et fag,
- b) personer, der på grund af legemlige eller åndelige svagheder er indskrænket i deres erhvervsevne, eller som under børneforsorg er anbragt uden for hjemmet,
- c) personer, der opholder sig i fængsel, derunder ungdomsfængsel.

Stk. 8. De offentlige arbejdsanvisningskontorer skal ved arbejdsministerens foranstaltning være forsynet med blanketter til lærekontrakter. Blanketterne udleveres uden betaling. Arbejdsanvisningskontorerne skal i fornødent omfang bistå og vejlede personer, der søger oplysning om lærlingeforhold, og i det omfang, det er muligt, føre tilsyn med, at personer ikke beskæftiges i strid med bestemmelserne i denne lov. I tilfælde, hvor arbejdsanvisningskontorerne bliver be-

kendt med overtrædelser af loven, skal vedkommende faglige udvalg om nødvendigt underrettes.

Stk. 9. Loven finder anvendelse på de af staten beskæftigede personer, medmindre en antagelse i henhold til tjenestemandsløven måtte foreligge, samt på de af kommunerne beskæftigede personer.

§ 2.

Stk. 1. Uberettiget til at antage og oplære lærlinge er:

- a) den, der ikke selv er faglig oplært i det fag, hvori lærlingen skal antages til oplæring, medmindre lærlingens oplæring på betryggende måde er overdraget en i virksomheden beskæftiget, faglig uddannet person, der iøvrigt opfylder de i denne lov fastsatte betingelser for at oplære lærlinge; dog er den, der i 5 år har drevet handelsvirksomhed som hovederhverv, berettiget til at antage lærlinge, selvom han ikke er faglig oplært,
- b) den, der er dømt for et strafbart forhold, som begrunder en nærliggende fare for misbrug af hvervet som læremester,
- c) den, i hvis bedrift eller forretning der 3 gange er forefaldet standsninger — lockout, strejke eller tvingende naturforhold dog undtaget — som har givet anledning til ophævelse af lærekontrakter, jfr. § 20, stk. 1, b),
- d) den, der 2 gange i løbet af 10 år har gjort sig skyldig i sådanne brud på lærekontrakter, at disses ophævelse er blevet en følge heraf.

Stk. 2. Den, der 2 gange i løbet af 10 år ved voldgift, jfr. § 27, er idømt erstatning til en lærling for at have ladet det mangle på tilbørlig omhu for lærlingens uddannelse, skal ligeledes være uberegtiget til at antage og oplære lærlinge, medmindre lærlingens uddannelse på grund af virksomhedens omfang, eller fordi den næringsdrivende ikke selv er faglig uddannet, jfr. stk. 1, a), har måttet betros en i virksomheden ansat person; har denne ved sin forsømmelighed 2 gange i løbet af 10 år forårsaget idømmelse af sådan erstatning, mister han retten til at uddanne lærlinge. Såfremt virksomheden på grund af idømt erstatning 2 gange i løbet af 10 år har måttet skifte en sådan ledende person og atter bliver idømt erstatning, for-

F. t. I. om lærlingeforhold.

taber virksomheden retten til at uddanne lærlinge.

Stk. 3. Den, som ved voldgift, jfr. § 27, er idømt erstatning uden at have udredet denne inden for en ved kendelsen fastsat frist, mister ligeledes retten til at uddanne lærlinge.

Stk. 4. Spørgsmålet om, hvorvidt en person efter sin uddannelse og sit kendskab til faget må betragtes som faglig oplært, afgøres af vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor, i tvivlstilfælde efter forhandling med det faglige udvalg. Afgørelsen kan indankes for lærlingerådet, hvis afgørelse er endelig.

Stk. 5. Arbejdsdirektøren kan efter indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg gøre undtagelse fra de i stk. 1, litra c) og d), og stk. 2 og 3 fastsatte bestemmelser, for så vidt omstændighederne måtte tale herfor. Spørgsmål om, hvorvidt nogen efter bestemmelsen i stk. 1, litra b), er uberettiget til at antage og oplære lærlinge, kan forelægges arbejdsdirektøren, hvis afgørelse heraf af den pågældende kan indbringes for retten efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

§ 3.

Stk. 1. Læretidens varighed bestemmes i kontrakten. Den i § 6 omhandlede prøvetid er indbefattet under læretiden.

Stk. 2. De i § 24 nævnte faglige udvalg fastsætter den for de pågældende fag gældende minimums- og maksimumslæretid. Såfremt der inden for udvalget ikke er enighed om læretidens fastsættelse, kan et mindretal inden for udvalget indanke spørgsmålet for lærlingerådet, hvis afgørelse er endelig. For intet fag må læretiden overstige 4 år; dog kan arbejdsministeren efter indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg og lærlingerådet og efter samråd med handelsministeren, hvor faglige hensyn taler derfor, tillade, at læretiden i et fag udstrækkes indtil et år ud over den fornævnte grænse.

Stk. 3. Lærlingerådet er på derom af læremester og lærling eller, hvis lærlingen er under 18 år, forældremyndighedens indehaver i forening indgivet andragende bemyndiget til efter forud indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg at tillade

a) at læretiden afbrydes for et tidsrum af højst 1 år for derved at give lærlingen lejlighed til at besøge et teoretisk undervisningskursus eller søge uddannelse i udlandet,

b) at læretiden, hvor ganske særlige forhold måtte tale derfor, forlænges med indtil 1 år. Til forlængelse udover lærlingens 20. år kræves under alle omstændigheder lærlingens samtykke.

§ 4.

Stk. 1. Det skal ved kontrakten nøjagtig bestemmes, på hvilke økonomiske vilkår lærlingen skal arbejde i læretiden.

Stk. 2. I fag eller dele af et fag, hvor der findes en gennem kollektiv overenskomst mellem fagets arbejdsgiver- og arbejderorganisationer fastsat løn, skal mindst denne løn betales. I fag, hvor der ikke findes en sådan overenskomst, nedsætter de pågældende faglige organisationer et nævn, bestående af 2 arbejdsgiver- og 2 arbejderrepræsentanter samt af en af den faste voldgiftsret udnævnt formand. Tvivlsspørgsmål vedrørende nedsættelse af lønnævn kan indbringes for lærlingerådet, hvis afgørelse er endelig. Såfremt et flertal af de af organisationerne udpegede medlemmer er enig om fastsættelse af en mindsteløn, skal der i læreforhold inden for faget mindst betales den således fastsatte løn. Meddelelse om fastsættelsen skal tilstilles de offentlige arbejdsanvisningskontorer, der påser, at den i lærekontrakter i det pågældende fag vedtagne løn ikke ligger under den således fastsatte mindsteløn, der også skal være gældende i løbende læreforhold. For så vidt der ikke vindes tilslutning fra et flertal blandt de af organisationerne udpegede medlemmer om fastsættelse af en mindsteløn, er nævnets formand berettiget til at offentliggøre resultatet af forhandlingerne og derunder at anføre sit eget standpunkt.

Stk. 3. Læremesteren skal betale den i nærværende lovs § 13 eller § 17 omhandlede undervisning. De fornødne rekvisitter og undervisningsmaterialer, der skal betales af læremesteren, udleveres lærlingen af skolen. Lærlingen og dennes forældre er ansvarlige for de udleverede rekvisitter og undervisningsmaterialer. Læremesteren skal bestride

udgifterne ved lærlingens aflæggelse af svendep prøve eller anden afsluttende prøve.

Stk. 4. Der må ikke i kontrakten optages bestemmelser om, at lærlingen efter udstået læretid eller inden for et vist tidsrum derefter ikke må tage arbejde i det pågældende fag eller drive forretning i samme, eller om, at lærlingen efter læretidens udløb skal arbejde hos læremesteren for en bestemt løn. Der må ikke i kontrakten indeholdes bestemmelser, der direkte eller indirekte fastsætter omfanget af den erstatning, der i tilfælde af eventuelt kontraktbrud vil være at erlægge. Enhver uden for kontrakten indgået forpligtelse, der strider imod de her givne bestemmelser, er ugyldig.

§ 5.

Stk. 1. Der tilkommer lærlinge en årlig ferie med løn udgørende 18 arbejdsdage for hvert læreår, hvoraf mindst 12 dage skal gives i sammenhæng i tiden mellem 2. maj og 30. september (ferieperioden). Er læretiden i kontrakten angivet ved et antal måneder udover hele år, er lærlingen desuden berettiget til inden læretidens udløb at få ferie med løn i 1½ arbejdsdag for hver overskydende måned. Lærlingerådet kan efter indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg tillade, at ferien lægges uden for ferieperioden, for så vidt særlige forhold inden for et fag eller del af et fag på afgørende måde taler derfor. De feriedage, der overstiger 12, kan lægges i den del af året, der ligger uden for ferieperioden; de skal normalt gives i sammenhæng, men kan, hvor hensynet til produktionen gør det ønskeligt, efter læremesterens bestemmelse gives i form af enkelte feriedage. Løvrigt fastsættes tidspunktet for ferien af læremesteren, men denne skal give lærlingen underretning herom senest en måned før feriens påbegyndelse, medmindre særlige omstændigheder hindrer dette.

Stk. 2. For så vidt lønnen helt eller delvis består af kost og logi, beregnes værdien heraf ved betaling af løn under ferie til de af socialministeren i henhold til § 44, stk. 2, i lovbekendtgørelse nr. 198 af 12. april 1949 om forsikring mod følger af ulykkestilfælde fastsatte beløb. For så vidt værdien af kost og logi ved aftale mellem parterne er fastsat til et højere beløb, skal

dette være gældende ved beregningen af godtgørelse for kost og logi under ferien.

Stk. 3. Der skal i kontrakten optages bestemmelse om, i hvilke ferieperioder, jfr. stk. 1, inden for læretiden ferierne skal gives.

Stk. 4. Ved kontrakten skal der sikres lærlingen feriegodtgørelse til brug for den første ferie efter læretidens udløb enten gennem en opsparing gennem læretiden eller på anden måde. Såfremt der i et fag eller en del af et fag findes overenskomstmæssige bestemmelser om feriegodtgørelse eller ferie med løn efter udlæringen, skal disse være gældende.

§ 6.

Stk. 1. Af læretiden anses de 6 første måneder for en gensidig prøvetid, i hvilken såvel læremesteren som lærlingen, hvis han er fyldt 18 år, og ellers forældremyndighedens indehaver uden angivelse af nogen grund kan forlange kontrakten hævet. I så fald er ingen af parterne berettiget til erstatning hos den anden, medmindre udtrykkelig bestemmelse derom er indført i kontrakten. Erstatningen til læremesteren kan kun omfatte sådanne særlige, påviselige udgifter, som han har afholdt udover de ham ifølge §§ 4, 5 og 9 påhvilende almindelige udgifter.

Stk. 2. Inden for fag eller dele af et fag, hvor læreforholdet begynder med kollektiv forskoling uden for virksomheden, kan lærlingerådet, såfremt parterne måtte være enige herom, efter forud indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg tillade, at prøvetiden forlænges, dog højst med et tidsrum svarende til varigheden af forskoling.

Kapitel II.

Parternes gensidige forpligtelser.

§ 7.

Lærlingen skal være læremesteren til medhjælp ved arbejdet i virksomheden, så vidt som hans arbejdskraft og færdighed muliggør det.

§ 8.

Stk. 1. Læremesteren må ikke anvende lærlingen til andet arbejde end det, der henholder til forretningens virksomhed, og kun

undtagelsesvis til arbejde, der ikke vedrører hans uddannelse i faget.

Stk. 2. Læremesteren må ikke anvende lærlingen til arbejder, der er skadelige for hans sundhed eller ikke står i forhold til hans kræfter. Læremesteren skal, så vidt det står i hans magt, værne lærlingen mod mis-handling fra andre i virksomheden beskæftigede personers eller fra læremesterens husstands side.

Stk. 3. Såfremt lærlingen har bopæl hos læremesteren, skal der anvises ham et vel vedligeholdt, lyst og luftigt værelse med mindst 1 let åbneligt vindue af et lysningsareal svarende til mindst 10 pct. af gulvarealet. Vinduet må ikke vende ud til mødding, stald eller lignende. Værelset skal have et rumindhold af mindst 15 m³ for 1 person, 25 m³ for 2 personer og 34 m³ for 3 personer og have et gulvareal af henholdsvis mindst 6 m², 10 m² og 15 m² og en bredde af mindst 2 m. Intet værelse må anvendes til natophold for flere end 3 personer. Værelser, der indrettes eller tages i brug efter denne lovs ikrafttræden, må kun benyttes til natophold for 1 lærling. Gulvet må ikke være af sten eller lignende materiale. Værelset må ikke have adgang alene gennem rum, der tjener til natophold for nogen af husstandens øvrige medlemmer, og det må ikke udgøre eneste adgang til noget af den øvrige husstand anvendt rum. Findes værelset i en staldbygning, må der ikke være direkte indgang fra stalden. Værelset skal kunne aflåses og skal være forsynet med tilstrækkelige belysnings- og opvarmningsindretninger. Hver lærling skal have eget sengested og stol og et aflåseligt klædeskab, hvorhos værelset skal være forsynet med et godt bord. Hvor lærlingen ikke har adgang til behørigt vaskerum, skal der i værelset findes et vaskestel med fornødent udstyr eller en vaskekumme. Rene lagner skal gives mindst 1 gang om måneden og rent håndklæde mindst 1 gang om ugen.

§ 9.

Stk. 1. Læremesteren skal påse, at lærlingen er medlem af en anerkendt sygekasse. Omkostningerne herved samt ved lærlingens invalideforsikring udredes af læremesteren. Læremesteren er ikke berettiget til at kræve, at lærlingen skal udtræde af

den anerkendte sygekasse, af hvilken han ved læreforholdets begyndelse er medlem.

Stk. 2. Såfremt en lærling bliver lidende af en så alvorlig sygdom, eller der tilføjes ham så betydelig og vedvarende skade, at læreforholdet ikke med rimelighed kan forlanges fortsat til læretidens udløb, skal læremesteren være berettiget til at opsiges lærekontrakten med 2 måneders varsel til ophør ved en måneds udgang.

Stk. 3. Lærlingen har ret til løn under sygdom indtil læreforholdets lovlige ophør, dog ikke udover et tidsrum af 3 måneder. Læremesteren har ret til — uden udgift for lærlingen — at forlange sygdommen dokumenteret ved attest fra en af læremesteren godkendt læge eller lærlingens sygekasse. Dokumenteres sygdommen herefter ikke, har lærlingen ikke ret til løn under sygdommen. Såfremt lærlingen i gentagelsestilfælde uden rimelig grund undlader at skaffe dokumentation for sygdommen, har læremesteren ret til at hæve lærekontrakten uden varsel.

Stk. 4. Såfremt lærlingen på grund af sygdom forsømmer mere end ialt 4 måneder i læretiden, kan såvel læremesteren som lærlingen forlange læretiden forlænget med et af det faglige udvalg godkendt eller fastsat tidsrum. Udvalgets afgørelse kan indbringes for lærlingerådet, hvis afgørelse er endelig.

Stk. 5. Hvis lærlingen bor hos læremesteren, påhviler det denne under lærlingens sygdom, dog ikke for et længere tidsrum end 3 måneder, at udrede kost og logi, så længe lærlingen forbliver i hans hus, og i andet fald et beløb, svarende til værdien af kosten fastsat på tilsvarende måde som angivet i § 5, stk. 2. Kostpengene bortfalder for den tid, lærlingen måtte være indlagt på et sygehus eller lignende for sygekassens regning eller uden betaling for almindelig kur og pleje.

Stk. 6. Bringes læreforholdet på grund af sygdom til ophør på anden måde end efter foranstående bestemmelser, frigøres læremesteren ikke i forhold til det offentlige, som lærlingen måtte falde til byrde, for de ham foran pålagte forpligtelser.

Stk. 7. Pådrager lærlingen sig en sygdom ved eget utilbørligt forhold, er læremesteren, såfremt lærlingen som følge af sygdommen ikke kan deltage i arbejdet, ikke pligtig at betale løn for det pågældende tidsrum.

Stk. 8. Såfremt der, fordi en lærling ved læreforholdets indgåelse lider af en sygdom, mellem parterne træffes aftale, hvorved foranstående bestemmelser fraviges, er sådan aftale kun gyldig med lærlingerådets godkendelse.

§ 10.

Bliver en kvindelig lærling gravid uden at hæve læreforholdet i overensstemmelse med § 22, stk. 1, j), kan hver af parterne forlænge læreforholdet afbrudt i indtil 3 måneder før og 1 måned efter fødslen, således at læreforholdet forlænges tilsvarende; er det læremesteren, der forlanger læreforholdet afbrudt, og lærlingen modsætter sig dette, kan læremesteren hæve læreforholdet.

§ 11.

Forinden en indgået lærekontrakt lovligt er hævet, må lærlingen ikke af nogen anden tages i lære eller anvendes som medhjælp i samme fag.

Kapitel III.

Lærlinges uddannelse inden for håndværk og industri m. v.

§ 12.

Stk. 1. Læretiden skal anvendes således, at lærlingen lærer det fag, hvori han er antaget til oplæring, så fuldstændigt som muligt. Læremesteren er herunder forpligtet til at følge de i overensstemmelse med bestemmelsen i § 24, stk. 5, fastsatte regler for uddannelsen inden for faget.

Stk. 2. Ved læretidens udløb skal lærlingen aflægge den for faget fastsatte svendep prøve eller, hvis en sådan ikke er fastsat, anden for faget godkendt prøve.

Stk. 3. Handelsministeren kan efter indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg og lærlingerådet bestemme, at svendep prøve eller anden afsluttende prøve ikke skal aflægges

- a) af lærlinge, der har bestået en tilsvarende eller mere omfattende prøve,
- b) i fag, hvor forholdene gør dette umuligt eller særdeles vanskeligt.

Stk. 4. Når lærlingen har bestået svendep prøve eller anden afsluttende prøve, udfærdiges der i overensstemmelse med der-

om af handelsministeren fastsatte forskrifter et bevis (svendebrev eller lignende) for, at prøven er aflagt.

Stk. 5. For lærlinge, der ikke skal aflægge svendep prøve eller anden afsluttende prøve, skal læremesteren i overensstemmelse med derom af handelsministeren fastsatte forskrifter meddele lærlingen et lærebrev indeholdende bevidnelse af, hvor længe han har stået i lære, og om han har opnået duelighed i sit fag.

Stk. 6. Vægrer en lærling, der ikke i medfør af foranstående bestemmelser er fritaget for at aflægge svendep prøve eller anden afsluttende prøve, sig ved at aflægge prøven, eller består han ikke denne, skal læremesteren udfærdige en attest, som alene må indeholde oplysning om, hvor længe lærlingen har stået i lære, og hvoraf det fremgår, at prøve ikke er aflagt. Attesten udfærdiges i overensstemmelse med derom af handelsministeren fastsatte forskrifter.

Stk. 7. Har læremesteren ladet det mangle på tilbørlig omhu for lærlingens uddannelse, og er dette grunden til, at lærlingen ikke ved læretidens udløb er i stand til at bestå svendep prøve eller anden afsluttende prøve eller kan erhverve lærebrev med bevidnelse om duelighed i henhold til stk. 5, er læremesteren forpligtet til at give lærlingen erstatning efter voldgiftsrettens skøn, jfr. § 27.

Stk. 8. Såfremt læreforholdet ikke føres til ende, er lærlingen berettiget til af læremesteren at forlange en skriftlig bevidnelse angående læreforholdets varighed. Sådan bevidnelse udfærdiges i overensstemmelse med derom af handelsministeren fastsatte forskrifter.

Stk. 9. Har læremesteren i de i stk. 5, 6 og 8 nævnte tilfælde afgivet en vittærlig urigtig erklæring, ifalder han herfor straf efter straffelovens § 162.

Stk. 10. Så snart et læreforhold er blevet afsluttet eller afbrudt, skal der gives indberetning herom til vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor. Indberetningspligten påhviler:

- a) i de i stk. 5, 6 og 8 omhandlede tilfælde læremesteren,
- b) i de i stk. 4 omhandlede tilfælde, hvor bevis for bestået svendep prøve eller anden godkendt prøve udfærdiges, vedkommende svendep prøvekommission,

c) i de tilfælde, hvor en kontrakt ophæves ved voldgift, jfr. § 27, alene vedkommende voldgiftsret.

Efter stedfundet gennemsyn skal vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor videresende de pågældende indberetninger til vedkommende faglige udvalg. Handelsministeren fastsætter i samråd med arbejdsministeren nærmere forskrifter om indberetningerne.

§ 13.

Stk. 1. Enhver læremester skal holde lærlingen til at deltage i den for faget godkendte undervisning i en af handelsministeren anerkendt faglig skole, for så vidt den pågældende ikke i forvejen har gennemgået tilsvarende uddannelse. Det påhviler forældre eller værge over for lærlingen at støtte læremesteren i opfyldelsen af denne forpligtelse. Lærlingen skal deltage i undervisningen på den lærestedet eller lærlingens bopæl nærmest liggende skole, hvor den for faget godkendte undervisning gives, medmindre en anden ordning tiltrædes af statens tilsyn med den tekniske undervisning for håndværkere og industridrivende.

Stk. 2. Efter forhandling med vedkommende faglige udvalg udarbejder statens tilsyn med den tekniske undervisning for håndværkere og industridrivende i samråd med skolerådet for de tekniske undervisningsvirksomheder forslag til planer for den i stk. 1 omhandlede undervisning; planerne forelægges handelsministeren til endelig godkendelse. Det faglige udvalg bestemmer efter forhandling med tilsynet, om undervisningen skal omfatte forskoling og anden supplerung af den praktiske uddannelse. Undervisningen skal finde sted i fagklasser for lærlinge fra samme eller beslægtede fag og gives særskilt for lærlinge på samme uddannelsesstrin, såfremt vedkommende faglige udvalg ønsker en sådan ordning og denne tiltrædes af statens tilsyn. Undervisningen kan omfatte medborgerkundskab. For så vidt tilsynet efter indhentet erklæring fra det faglige udvalg og skolerådet for de tekniske undervisningsvirksomheder kan godkende undervisningsplanen og forholdene i øvrigt tillader det, kan lærlingen vælge at tage undervisning i de almindelige fag regning, skrivning og medborgerkundskab helt eller delvis på de i

henhold til ungdomsskoleloven godkendte ungdoms- eller aftenskoler eller på de bestående tekniske skoler.

Stk. 3. Inden for de første 8 år efter lovens ikrafttræden bestemmer vedkommende faglige udvalg efter forhandling med statens tilsyn, om undervisningen skal tilrettelægges som dag- eller aftenundervisning eller som kombineret dag- og aftenundervisning. Dagskoleundervisning skal slutte senest kl. 18. Efter 8 års forløb indføres — bortset fra den i stk. 2, sidste punktum, omhandlede undervisning — på grundlag af de indvundne erfaringer obligatorisk dagundervisning, medmindre nedenstående undtagelsesregler bringes i anvendelse. Når der for et fag eller stedligt område måtte vise sig sådanne praktiske eller økonomiske vanskeligheder ved etablering af dagundervisning, at det skønnes, at undervisningen inden for det pågældende fag eller område måtte gives som aftenundervisning, meddeler handelsministeren efter samråd med arbejdsministeren og efter indhentet erklæring fra det faglige udvalg og lærlingerådet tilladelse hertil for et nærmere bestemt tidsrum. Hvis tilladelsen gives, skal undervisningen dog slutte senest kl. 20 eller, når undervisningen ikke finder sted mere end 3 aftener ugentlig, kl. 21. Indtil det i 1. punktum angivne tidspunkt kan undervisningen gives som aftenundervisning, der ikke må finde sted efter kl. 20 eller, når undervisningen ikke finder sted mere end 3 aftener ugentlig, kl. 21. Såfremt en lærling deltager i aftenundervisning, har læremesteren pligt til uden afkortning af den for lærlingen fastsatte løn at give lærlingen fornøden frihed til spisning, omklædning og lignende inden skoletidens begyndelse. En lærling har, uanset at han deltager i undervisningen inden for normal arbejdstid, krav på den i overensstemmelse med § 4, jfr. § 5, fastsatte løn.

Stk. 4. Lærlingen er ikke pligtig at deltage i undervisningen under ferie, jfr. § 5. Endvidere kan handelsministeren i ganske særlige tilfælde, når vedkommende faglige udvalg og lærlingerådet anbefaler dette, fritage en lærling helt eller delvis for at deltage i undervisningen.

Stk. 5. Skolen giver ved udskrivningen lærlingen et bevis for den undervisning, som lærlingen har gennemgået.

Stk. 6. Til udgifter til lærlingens befordring i anledning af deltagelse i undervisningen ydes af statskassen et tilskud efter nærmere af handelsministeren derom fastsatte forskrifter.

Stk. 7. Rammes en af denne lov omfattet lærling af et ulykkestilfælde under et af de heromhandlede skoleophold, henhører ulykkestilfældet under den læremesteren i henhold til ulykkesforsikringslovgivningen påhvilende risiko.

§ 14.

Stk. 1. Den normale ugentlige arbejdstid for lærlinge må ikke overstige den sædvanlig gældende arbejdstid inden for vedkommende fag, faglige område eller virksomhed.

Stk. 2. For lærlinge, der går på dagskole, jfr. § 13, stk. 3, regnes skoletiden med i den i stk. 1 nævnte arbejdstid.

Stk. 3. For lærlinge, der deltager i aftenundervisning eller kombineret dag- og aftenundervisning, medregnes den fornødne frihed, der gives lærlingen inden for normal arbejdstid for at deltage i undervisningen, til den i stk. 1 omhandlede arbejdstid.

§ 15.

Stk. 1. Svendepøverne afholdes af svendeprovekommissioner, der nedsættes inden for hvert fag. Hver svendeprovekommissions stedlige virksomhedsområde fastsættes af lærlingerådet efter indstilling fra vedkommende fags hovedorganisationer. Svendeprovekommissionerne består af et lige antal faguddannede medlemmer, hvoraf halvdelen skal være arbejdsgiverrepræsentanter og halvdelen arbejderrepræsentanter. Medlemmerne vælges af de pågældende fags hovedorganisationer.

Stk. 2. De inden for hvert fag nedsatte faglige udvalg udpeger et lige antal arbejdsgiverrepræsentanter og arbejderrepræsentanter til som skuemestre at bedømme de aflagte svendepøver. Skuemestrene skal være fagligt oplærte, og arbejdsgiverrepræsentanterne skal fortrinsvis udpeges blandt håndværkere, som opfylder betingelserne for at opnå „mester“-betegnelsen, jfr. næringsloven af 28. april 1931 § 22. Skuemestrenes bedømmelse kan overværes af 2 repræsentanter for vedkommende svendeprovekommission.

Stk. 3. De nærmere regler for valg af medlemmer til svendeprovekommissionerne, for disses virksomhed og for svendepøvernes aflæggelse, herunder regler om kravene ved disse, fastsættes af handelsministeren efter indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg og lærlingerådet.

Stk. 4. De med svendepøvernes afholdelse forbundne almindelige administrationsudgifter m. v. afholdes af de respektive arbejdsgiver- og arbejderorganisationer.

Stk. 5. Såfremt der måtte blive godkendt andre prøver end svendepøver, jfr. § 12, stk. 2, finder bestemmelserne i stk. 1—4 med de fornødne afvigelser tilsvarende anvendelse.

Kapitel IV.

Lærlingens uddannelse inden for butikks-, handels- og kontorvirksomhed.

§ 16.

Stk. 1. Læretiden skal anvendes således, at lærlingen lærer det fag, hvori han er antaget til oplæring, så fuldstændigt som muligt. Læremesteren er herunder forpligtet til at følge de i overensstemmelse med bestemmelsen i § 24, stk. 5, fastsatte regler for uddannelsen inden for faget.

Stk. 2. Efter læretidens udløb skal læremesteren i overensstemmelse med derom af handelsministeren fastsatte forskrifter meddele lærlingen et lærebrev indeholdende bevidnelse af, hvor længe han har stået i lære, og om han har opnået duelighed i sit fag. Lærebrev må ikke udleveres lærlingen, forinden denne har bestået handelsmedhjælpereksamen eller en tilsvarende eller mere omfattende prøve, jfr. dog § 17, stk. 4, 3. punktum.

Stk. 3. For så vidt der i medfør af bestemmelsen i § 19 godkendes en fagprøve for vedkommende fag, skal lærlingen ved læretidens udløb aflægge en sådan prøve. Handelsministeren kan dog efter indhentet erklæring fra vedkommende faglige udvalg og lærlingerådet bestemme, at fagprøve ikke skal aflægges af lærlinge, der her eller i udlandet har bestået en tilsvarende eller mere omfattende prøve. Efter bestået prøve udfærdiges der bevis herfor i overensstemmelse med derom af handelsministeren fastsatte forskrifter. Vægrer lærlingen sig ved at

aflægge prøven, eller består han ikke denne, skal læremesteren udfærdige en attest, som alene må indeholde oplysning om, hvor længe lærlingen har stået i lære, og hvoraf det fremgår, at prøve ikke er aflagt. Attesten udfærdiges i overensstemmelse med derom af handelsministerens fastsatte forskrifter.

Stk. 4. Har læremesteren ladet det mangle på tilbørlig omhu for lærlingens uddannelse, og er dette grunden til, at lærlingen ikke ved læretidens udløb kan erhverve lærebrev med bevidnelse om duelighed i henhold til stk. 2 eller er i stand til at bestå eventuel fagprøve, jfr. stk. 3, er læremesteren forpligtet til at give lærlingen erstatning efter voldgiftsretens skøn, jfr. § 27.

Stk. 5. Såfremt læreforholdet ikke føres til ende, er lærlingen berettiget til af læremesteren at forlange en skriftlig bevidnelse angående læreforholdets varighed. Det samme gælder i det i stk. 2, 2. punktum, nævnte tilfælde. Bevidnelsen udfærdiges i overensstemmelse med derom af handelsministeren fastsatte forskrifter.

Stk. 6. Har læremesteren i de i stk. 2, 3 og 5 nævnte tilfælde afgivet en vitterlig urigtig erklæring, ifalder han herfor straf efter straffelovens § 162.

Stk. 7. Så snart et læreforhold er blevet afsluttet eller afbrudt, skal der gives indberetning herom til vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor. Indberetningspligten påhviler:

- a) i de i stk. 2, 3 og 5 omhandlede tilfælde læremesteren,
- b) i de tilfælde, hvor en kontrakt ophæves ved voldgift, jfr. § 27, alene vedkommende voldgiftsret.

Efter stedfundet gennemsyn skal vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor videresende de pågældende indberetninger til vedkommende faglige udvalg. Handelsministeren fastsætter i samråd med arbejdsministeren nærmere forskrifter for indberetningerne.

§ 17.

Stk. 1. Enhver læremester skal holde lærlingen til at deltage i den for faget godkendte undervisning i en af handelsministeren anerkendt faglig skole, for så vidt den pågældende ikke i forvejen har gennemgået tilsvarende uddannelse. Det påhviler forældre

eller væрге over for lærlingen at støtte læremesteren i opfyldelsen af denne forpligtelse. Lærlingen skal deltage i undervisningen på den lærestedet eller lærlingens bopæl nærmest liggende skole, hvor den for faget godkendte undervisning gives, medmindre en anden ordning tiltrædes af statens tilsyn med handelsskoleundervisningen.

Stk. 2. Forslag til planer for den i stk. 1 omhandlede undervisning udarbejdes af statens tilsyn med handelsskoleundervisningen i samråd med handelsskolerådet og forelægges efter forud indhentet udtalelse fra vedkommende faglige udvalg handelsministeren til endelig afgørelse. Undervisningen kan omfatte medborgerkundskab. For så vidt tilsynet efter indhentet erklæring fra det faglige udvalg og handelsskolerådet kan godkende undervisningsplanen og forholdene i øvrigt tillader det, kan lærlingen vælge at tage undervisning i de almindelige fag regning, skrivning og medborgerkundskab helt eller delvis på de i henhold til ungdomsskoleloven godkendte ungdoms- eller aftenskoler eller på de bestående handelsskoler.

Stk. 3. Inden for de første 8 år efter lovens ikrafttræden bestemmer vedkommende faglige udvalg efter forhandling med tilsynet med handelsskoleundervisningen, om undervisningen skal tilrettelægges som dag- eller aftenundervisning eller som kombineret dag- og aftenundervisning. Efter 8 års forløb indføres — bortset fra den i stk. 2, sidste punktum, omhandlede undervisning — på grundlag af de indvundne erfaringer obligatorisk dagundervisning, medmindre nedenstående undtagelsesregler bringes i anvendelse. Når der for et fag eller stedligt område måtte vise sig sådanne praktiske eller økonomiske vanskeligheder ved etablering af dagundervisning, at det skønnes, at undervisningen inden for det pågældende fag eller område må gives som aftenundervisning, meddeler handelsministeren efter samråd med arbejdsministeren og efter indhentet erklæring fra det faglige udvalg og lærlingerådet tilladelse hertil for et nærmere bestemt tidsrum. Dagskoleundervisningen skal slutte senest kl. 18, aftenundervisning senest kl. 20. Såfremt en lærling deltager i aftenundervisning, har læremesteren pligt til uden afkortning af den for lærlingen fastsatte løn at give lærlingen fornøden frihed til spis-

ning, omklædning og lignende inden skoletidens begyndelse. En lærling har, uanset at han deltager i undervisningen indenfor normal arbejdstid, krav på den i overensstemmelse med § 4, jfr. § 5, fastsatte løn.

Stk. 4. Lærlingen er ikke pligtig at deltage i undervisningen under ferie, jfr. § 5. Endvidere kan handelsministeren i ganske særlige tilfælde, når vedkommende faglige udvalg og lærlingerådet anbefaler dette, fritage en lærling helt eller delvis for at deltage i undervisningen. Ved en sådan fritagelse kan handelsministeren tillade, at der uanset bestemmelsen i § 16, stk. 2, 2. punktum, udleveres lærlingen et lærebrev, hvoraf det fremgår, at eksamen ikke er bestået.

Stk. 5. Skolen giver ved udskrivningen lærlingen et bevis for den undervisning, som lærlingen har gennemgået.

Stk. 6. Til udgifter til lærlingens befordring i anledning af deltagelse i undervisningen ydes af statskassen et tilskud efter nærmere af handelsministeren derom fastsatte forskrifter.

Stk. 7. Rammes en af denne lov omfattet lærling af et ulykkestilfælde under et af de heromhandlede skoleophold, henhører ulykkestilfældet under den læremesteren i henhold til ulykkesforsikringslovgivningen påhvilende risiko.

§ 18.

Stk. 1. Den normale ugentlige arbejdstid for lærlinge må ikke overstige den sædvanlig gældende arbejdstid inden for vedkommende fag, faglige område eller virksomhed.

Stk. 2. For lærlinge, der går på dagskole, jfr. § 17, stk. 3, regnes skoletiden med i den i stk. 1 nævnte arbejdstid.

Stk. 3. For lærlinge, der deltager i aftenundervisning eller kombineret dag- og aftenundervisning, medregnes den fornødne frihed, der gives lærlingen inden for normal arbejdstid for at deltage i undervisningen, til den i stk. 1 omhandlede arbejdstid.

§ 19.

For så vidt der i vedkommende faglige udvalg er enighed om, at fagets lærlinge ved læretidens udløb skal aflægge fagprøve, jfr. § 16, stk. 3, kan handelsministeren godkende en sådan prøve. De nærmere regler

for prøvens afholdelse, herunder om kravene ved denne, fastsættes af handelsministeren efter indhentet erklæring fra det faglige udvalg og lærlingerådet. De med prøvens afholdelse forbundne almindelige administrationsudgifter m. v. afholdes af de respektive arbejdsgiver- og arbejderorganisationer.

Kapitel V.

Læreforholdets ophør.

§ 20.

Stk. 1. Lærekontrakten bortfalder:

- a) for så vidt læremesteren måtte afgå ved døden,
- b) for så vidt læremesterens virksomhed ophæves eller på grund af konkurs eller anden årsag — herunder dog ikke lock-out, strejke eller tvingende naturforhold — standses for et længere tidsrum end 2 måneder.

Stk. 2. Overtages i de i stk. 1 omhandlede tilfælde læremesterens virksomhed af en anden, og er den pågældende villig og i henhold til § 2 berettiget til at antage lærlingen, kan lærekontrakten dog fortsættes med den pågældende som læremester, for så vidt lærlingen eller, hvis denne er under 18 år, fædremyndighedens indehaver ved påtegning på kontrakten meddeler samtykke hertil. Er lærlingen over 15 år, udkræves tillige hans medunderskrift, for så vidt lærlingeuddannelsen først kan være tilendebragt efter hans 20. år.

Stk. 3. Det påhviler i de i stk. 1, b), omhandlede tilfælde og i tilfælde af virksomhedens overdragelse læremesteren at udfolde bestræbelser for, at lærlingens oplæring kan videreføres hos en læremester, der i henhold til § 2 er berettiget til at antage lærlingen. Grov forsømmelse af denne forpligtelse kan medføre erstatningsansvar, jfr. § 27.

§ 21.

Stk. 1. Kontrakten skal hæves af læremesteren, såfremt lærlingen vægrer sig ved at deltage i den i § 13 eller § 17 omhandlede undervisning på en af handelsministeren anerkendt faglig skole eller med vedkommende undervisningsdirektørs godkendelse bortvises fra undervisningen.

F. t. l. om lærlingeforhold.

Stk. 2. Endvidere kan kontrakten hæves af læremesteren:

- a) i tilfælde af lærlingens sygdom overensstemmende med reglerne i § 9,
- b) når lærlingen gør sig skyldig i væsentlige brud på de ham ifølge lærlingeforholdet påhvilende pligter, herunder i lydighedsnægtelse over for læremesteren,
- c) når lærlingen idømmes fængselsstraf, arbejds- eller sikkerhedsforvaring for en forsætlig lovovertrædelse,
- d) i det i § 10 nævnte tilfælde.

Stk. 3. De under stk. 2, b) og c), nævnte forhold skal dog ikke berettige læremesteren til at hæve kontrakten, når han ikke inden 3 måneder efter, at han fik kundskab om forholdet, benytter sig af sin ret til at ophæve kontrakten.

§ 22.

Stk. 1. Kontrakten kan hæves af lærlingen, for så vidt han er fyldt 18 år, og ellers af forældremyndighedens indehaver på hans vegne:

- a) når læremesteren idømmes fængselsstraf, arbejds- eller sikkerhedsforvaring for en forsætlig lovovertrædelse,
- b) når læremesteren gør sig skyldig i væsentligt brud på sine forpligtelser mod lærlingen,
- c) når læremesteren ikke — i det omfang, hvori det efter en almindelig opfattelse må anses for rimeligt — våger over lærlingens opførsel og sædelige forhold og værner ham mod umoralsk påvirkning,
- d) i tilfælde af, at læremesterens virksomhed flyttes til en anden kommune og afstanden fra lærlingens bopæl derved forøges med mere end 6 km; det samme gælder i tilfælde af tilsvarende flytning af læremesterens bopæl, for så vidt lærlingen har kost og logi hos læremesteren,
- e) når lærlingens hjem flyttes til en anden kommune og afstanden til lærestedet derved forøges med mere end 6 km,
- f) når læremesteren er fraværende fra forretningen i over 3 måneder, uden at lærlingens oplæring varetages af en faglig uddannet person,
- g) når læremesteren 2 gange i løbet af 10 år ved voldgift, jfr. § 27, er idømt erstatning til en lærling for at have ladet det

mangle på tilbørlig omhu for lærlingens uddannelse, medmindre lærlingens uddannelse på grund af virksomhedens omfang, eller fordi arbejdsgiveren ikke selv er faglig uddannet, jfr. § 2, stk. 1, a), har måttet betros en i virksomheden ansat person,

- h) når lærlingen ved sygdom eller af anden grund mister den evne til at opnå uddannelse i faget, hvoraf han ved kontraktens indgåelse var i besiddelse, eller når lærlingens fortsatte uddannelse i faget efter lægens skøn medfører fare for hans liv eller helbred,
- i) når en kvindelig lærling bliver gift,
- j) når en kvindelig lærling bliver gravid,
- k) når en kvindelig lærling er i huset hos en gift læremester, og dennes hustru dør, eller hendes samliv med ham ophører,
- l) når et fagligt udvalg i medfør af § 24, stk. 7, 2. punktum, har udtalt sig for en ophævelse af læreforholdet.

Stk. 2. De under stk. 1, a)–e), g) og i), nævnte forhold skal dog ikke berettige til ophævelse af lærekontrakten, når retten til at hæve kontrakten ikke benyttes inden 3 måneder, efter at lærlingen, for så vidt han er fyldt 18 år, og ellers forældremyndighedens indehaver fik kundskab om forholdet.

Stk. 3. I de i stk. 1, d) og e), omhandlede tilfælde kan arbejdsministeren træffe bestemmelse om, at flere kommuner i denne henseende regnes for een kommune.

§ 23.

Stk. 1. Uden for de i §§ 21 og 22 nævnte tilfælde kan såvel læremesteren som lærlingen, for så vidt han er fyldt 18 år, og ellers forældremyndighedens indehaver på hans vegne hæve lærekontrakten efter at have udredt den af voldgiftsretten fastsatte erstatning, jfr. § 27. Hvis lærlingen ikke er fyldt 21 år, kan sådan ophævelse af lærekontrakten fra hans side dog kun ske med tiltrædelse af værgeren.

Stk. 2. En aftale mellem parterne om ophævelse af en lærekontrakt er ikke gyldig uden det faglige udvalgs godkendelse, såfremt lærlingen fortsat beskæftiges hos læremesteren med fagligt arbejde, der kræver oprettelse af lærekontrakt, jfr. § 1, stk. 4.

Kapitel VI.

Tilsyn, straffebestemmelser m. v.

§ 24.

Stk. 1. Inden for ethvert fag — eventuelt branche — nedsættes der et af fagets arbejdsgiver- og arbejderorganisationer valgt fælles fagligt udvalg, bestående af mindst 4 medlemmer, hvoraf henholdsvis arbejdsgiver- og arbejderorganisationerne i faget vælger lige mange. Udvalget vælger i eller uden for sin midte selv sin formand. Kan enighed ikke tilvejebringes om valget af en formand, udpeges denne af den faste voldgiftsret. Arbejdsministeren og handelsministeren i forening afgør, hvilket fagligt område der i forhold til denne bestemmelse skal anses for at udgøre et fag (branche).

Stk. 2. Inden for fag, hvor der findes flere faglige organisationer, bestemmes det af arbejdsministeren efter forhandling med lærlingerådet, hvilke organisationer der er berettiget til at vælge repræsentanter til det faglige udvalg.

Stk. 3. De nævnte udvalg kan sammenlutte sig i større udvalg, hvorhos arbejdsministeren efter indstilling fra lærlingerådet kan bestemme, at flere fag i fællesskab skal danne et fællesudvalg. De nærmere regler for denne sammenslutning fastsættes af arbejdsministeren.

Stk. 4. Det faglige udvalg er rådgivende over for arbejdsministeriet, handelsministeriet, arbejdsdirektoratet samt lærlingerådet med hensyn til alle spørgsmål vedrørende lærlinguddannelse og lærlingebeskyttelse.

Stk. 5. Det faglige udvalg skal gøre indstilling til lærlingerådet om de nærmere regler for uddannelsen i vedkommende fag eller del af et fag. Lærlingerådet fastsætter herefter sådanne regler og drager omsorg for, at reglerne kommer til de offentlige arbejdsanvisningskontorers kundskab. De offentlige arbejdsanvisningskontorer foranlediger, at enhver lærekontrakt vedhæftes de af lærlingerådet fastsatte uddannelsesregler.

Stk. 6. Det faglige udvalg skal inden for sit område virke for de bedst mulige uddannelsesforhold og navnlig for, at arbejdsforholdene tilrettelægges således, at alt

arbejde, der naturligt henhører under lærlinguddannelsen, inddrages under loven. Det faglige udvalg har med henblik herpå adgang til at foretage undersøgelse af virksomheder, der beskæftiger eller agter at beskæftige personer, som er omfattet af denne lov.

Stk. 7. Det faglige udvalg kan, såfremt det efter foretagen undersøgelse af en virksomhed finder, at virksomhedens forhold er til hinder for, at en forsvarlig oplæring af lærlinge kan finde sted, rette henvendelse til vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor om at nægte at godkende kontrakter om antagelse af lærlinge i virksomheden. Udvalgets henvendelse skal være ledsaget af en begrundelse samt en udtalelse om, hvorvidt lærlinge i allerede løbende læreforhold skal være berettiget til at hæve kontrakten. Vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor må i så fald ikke godkende kontrakter om antagelse af lærlinge i virksomheden, medmindre det faglige udvalg efter en ny undersøgelse har godkendt virksomheden som egnet lærested. De af de faglige udvalg i medfør af denne bestemmelse truffne afgørelser kan indankes for lærlingerådet, hvis afgørelse er endelig. Tilsvarende bestemmelser gælder, for så vidt det faglige udvalg finder, at en virksomhed efter sine forhold kun er i stand til at oplære et bestemt antal personer eller kun er egnet som lærested på betingelse af, at lærlingen får supplerende praktisk uddannelse i en anden virksomhed eller på en af handelsministeren anerkendt faglig skole.

Stk. 8. De faglige udvalgs beslutninger i henhold til denne lov er kun gyldige, når de er tiltrådt af to trediedele af udvalgets medlemmer. Ved beslutninger i henhold til § 19, 1. punktum, om aflæggelse af fagprøve kræves dog enstemmighed. Arbejdsministeren og handelsministeren i forening kan i øvrigt efter indhentet erklæring fra lærlingerådet fastsætte nærmere regler for de faglige udvalgs virksomhed og deres forhold til lærestederne.

Stk. 9. De faglige udvalgs medlemmer er under ansvar efter straffelovens § 152 pligtige at bevare fuldstændig tavshed udadtil angående de forhold, hvorom de i medfør af deres hverv er kommet til kundskab.

§ 25.

Stk. 1. Der oprettes et lærlingeråd bestående af en af kongen udnævnt formand samt af 4 arbejdsgiver- og 4 arbejderrepræsentanter inden for håndværk og industri og 3 arbejdsgiver- og 3 arbejderrepræsentanter inden for butikks-, handels- og kontorvirksomhed. Af arbejdsgiverrepræsentanterne inden for håndværk og industri udpeges 2 af Dansk Arbejdsgiverforening og 2 af Håndværksrådet, medens arbejderrepræsentanterne udpeges af De samvirkende Fagforbund i Danmark. En af de af Håndværksrådet udpegede repræsentanter skal være landhåndværker og have særligt kendskab til landhåndværkernes arbejdsvilkår og øvrige forhold. Af arbejdsgiverrepræsentanterne inden for butikks-, handels- og kontorvirksomhed udpeges 1 af Dansk Arbejdsgiverforening, 1 af Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation og 1 af Butikshandelens Fællesråd, medens arbejderrepræsentanterne udpeges af De samvirkende Fagforbund i Danmark. Der tilforordnes rådet 1 repræsentant for arbejdsministeriet, 1 repræsentant for handelsministeriet og 1 repræsentant for arbejdsdirektoratet. Efter indstilling fra Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger tilforordnes lærlingerådet endvidere en ikke stemmeberettiget repræsentant for funktionærer inden for industri og håndværk, ligesom der efter indstilling fra Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer tilforordnes en ikke stemmeberettiget repræsentant for funktionærer inden for de af lærlingeloven omfattede butikks-, handels- og kontorfag. Der kan endvidere tilforordnes rådet 2 i erhvervsuddannelse særlig sagkyndige personer, den ene for så vidt angår håndværk og industri, den anden for så vidt angår butikks-, handels- og kontorvirksomhed. I sager, der angår håndværk og industri, tiltrædes lærlingerådet af direktøren for tilsynet med den tekniske undervisning for håndværkere og industridrivende og i sager, der angår butikks-, handels- og kontorvirksomhed, af direktøren for handelsskoleundervisningen. Kun formanden og de af organisationerne valgte medlemmer har stemmeret ved rådets afgørelser og således, at i sager, der alene angår håndværk og industri, kun formanden og de for dette

område valgte medlemmer har stemmeret, medens i sager, der alene angår butikks-, handels- og kontorvirksomhed, kun formanden og de for dette område valgte medlemmer har stemmeret. Arbejdsministeren og handelsministeren i forening fastsætter rådets forretningsorden.

Stk. 2. Den fornødne bevilling til rådet, herunder honorarer til formanden og de øvrige medlemmer, de tilforordnede og sekretærhjælp, fastsættes ved de årlige finanslove.

Stk. 3. Samtlige medlemmers funktions-tid fastsættes til 6 år.

Stk. 4. Lærlingerådet er rådgivende for ministerierne i sager, der af disse forelægges rådet til udtalelse. Rådet skal virke for, at formålene med nærværende lov fremmes, og kan efter eget initiativ optage til drøftelse sager, der falder inden for lovens område, og udtale sig over for regeringen. Rådet er berettiget til over for arbejdsministeriet og handelsministeriet at fremsætte ønsker og forslag vedrørende lovgivningen om lærlingeforhold. Lærlingerådet træffer derhos afgørelse i de i § 1, stk. 4, § 2, stk. 4, § 3, stk. 2 og 3, § 4, stk. 2, § 5, stk. 1, § 6, stk. 2, § 9, stk. 4 og 8, § 15, stk. 1, § 24, stk. 5 og 7, og § 32, stk. 2, i nærværende lov omhandlede tilfælde.

Stk. 5. De 2 i erhvervsuddannelse særlig sagkyndige personer, der kan tilforordnes lærlingerådet, fungerer som konsulenter i lærlingesager.

Stk. 6. Såfremt nogen af rådets medlemmer for længere tid måtte blive forhindret i at deltage i rådets møder, kan arbejdsministeren efter indstilling fra vedkommende organisation godkende en suppleant til at deltage i rådets møder med stemmeret, så længe medlemmet selv måtte være forhindret.

§ 26.

Stk. 1. De offentlige arbejdsanvisningskontorers virksomhed i henhold til denne lov henhører under arbejdsdirektørens forretningsområde.

Stk. 2. Nægter et offentligt arbejdsanvisningskontor at godkende en lærekontrakt, uden at dette skyldes forhold, der henhører under lærlingerådets afgørelse, kan den i så henseende trufne afgørelse inden for en frist af 4 uger indankes for arbejdsdirek-

tøren, hvis afgørelse er endelig. Finder arbejdsdirektøren, at kontrakten bør godkendes, giver arbejdsanvisningskontoret kontrakten påtegning herom.

§ 27.

Stk. 1. Tvistigheder mellem parterne vedrørende denne lovs § 3, § 8, stk. 1, § 12, § 13, § 16, § 17, § 20, stk. 3, § 21, stk. 1 og 2, litra a), b) og d), § 22, stk. 1, litra b), c), f), h) og l), § 23, stk. 1, samt § 28, stk. 2, skal, medmindre parterne enes om en anden fremgangsmåde, afgøres af en voldgiftsret efter de i stk. 2—8 fastsatte regler. Ved voldgiftsrettens afgørelse kan lærekontrakten ophæves, ligesom der kan tilkendes den skadelidte part erstatning. Har en lærling haft flere læresteder, skal voldgiftsretten i tilfælde af lærlingens mangelfulde uddannelse undersøge, hvem af læremestrene der bærer ansvaret herfor.

Stk. 2. Voldgiftsretten består af retskredsens dommer — i København en af Københavns magistrat valgt person — som formand samt af fire for hver enkelt sag valgte voldgiftsmænd, jfr. stk. 3, af hvilke hver af parterne — for en umyndigs vedkommende værgen — udpeger to. Voldgiftsmændene skal være myndige mænd eller kvinder, der er oplært i vedkommende fag. I retskredse, hvor der er ansat mere end een dommer, bestemmes det af justitsministeren, hvem af dommerne der skal være voldgiftsrettens formand.

Stk. 3. Den, som ønsker et af de i stk. 1 nævnte spørgsmål afgjort af voldgiftsretten, skal derom rette skriftlig eller mundtlig henvendelse til voldgiftsrettens formand. Straks efter henvendelsens modtagelse anmoder formanden begge parter — for en umyndigs vedkommende værgen — om at udpege to voldgiftsmænd. Meddelelse om voldgiftsmændenes navn og adresse med angivelse af, at de opfylder betingelserne for at virke som voldgiftsmænd, skal være voldgiftsrettens formand i hænde senest 14 dage efter anmodningens fremkomst. I modsat fald kan formanden udpege det manglende antal voldgiftsmænd. Derefter berammer formanden et voldgiftsmøde til afholdelse senest 4 uger efter, at han har modtaget henvendelsen, samt tilsiger med en frist af mindst 7 dage parterne — for en

umyndigs vedkommende tillige værgen — og voldgiftsmændene til at give møde.

Stk. 4. Voldgiftsretten træffer i umiddelbar fortsættelse af forhandlingerne med bindende virkning for parterne endelig afgørelse i sagen. Afgørelsen, som skal begrundes, træffes ved stemmeflerhed.

Stk. 5. De af voldgiftsretten afsagte kendelser og de for retten indgæede forlig kan eksekveres efter lovgivningens almindelige regler om fuldbyrdelse af domme og forlig.

Stk. 6. Voldgiftsretten kan efter andragende undtagelsesvis tillade, at en af retten afgjort sag påny foretages ved samme, når der er tilvejebragt en meget stor sandsynlighed for, at en af retten afgjort sag uden andragerens fejl har foreligget urigtigt oplyst, og for, at der nu haves oplysninger, som vil medføre et væsentlig forskelligt resultat, samt når samtlige omstændigheder i høj grad taler for bevilgelsen af andragendet, derunder at det må anses for givet, at andrageren kun ad denne vej vil kunne undgå eller oprette et for ham indgribende tab. Samtidig med at tilladelsen gives, såvel som på ethvert senere trin, kan voldgiftsretten på begæring bestemme, at virkningerne af den truine afgørelse helt eller delvis skal stilles i bero mod eller uden sikkerhedsstillelse.

Stk. 7. Der tilkommer ikke voldgiftsrettens medlemmer vederlag eller diæter; dog kan der efter regler, der fastsættes af arbejdsministeren efter forhandling med justitsministeren, tillægges voldgiftsrettens formand vederlag af statskassen, der tillige afholder udgifter til anskaffelse af protokol m. m. De med voldgiftsrettens afholdelse iøvrigt forbundne udgifter afholdes af statskassen efter regler, der fastsættes af arbejdsministeren.

Stk. 8. Arbejdsministeren fastsætter iøvrigt efter forhandling med handelsministeren og justitsministeren de nærmere regler vedrørende voldgiftsretternes virksomhed.

§ 28.

Stk. 1. Den læremester eller arbejdsgiver, der overtræder bestemmelserne i §§ 1—3, § 4, stk. 1 og 2, § 5, § 9, stk. 1, 3 og 5, § 11 eller § 21, stk. 1, straffes med bøde. Med samme straf anses den læremester eller ar-

bejdsgiver, der i strid med en af det faglige udvalg i medfør af § 24, stk. 7, truffen afgørelse har beskæftiget personer under 18 år ved fagligt arbejde.

Stk. 2. Såfremt en læremester eller arbejds giver har undladt at sørge for oprettelse af lovlig lærekontrakt enten på grund af forsømmelighed, eller fordi de i § 2 og § 24, stk. 7, indeholdte betingelser for antagelse og oplæring af lærlinge ikke har foreligget opfyldt, og arbejdsforholdet desuagtet har bestået i nogen tid, vil vedkommende under hensyn til varigheden af den ulovlige beskæftigelse kunne idømmes erstatning ved den i § 27 nævnte voldgiftsret.

Stk. 3. Samme straf som i stk. 1 nævnt ifalder, for så vidt ingen strengere straffebestemmelser finder anvendelse på forholdet, den læremester, der i væsentlig grad tilside sætter de ham ifølge §§ 8, 12, 13, 14, 16, 17 og 18 påhvilende forpligtelser, eller som uberettiget bortviser en lærling af læren, såvel som den lærling, som uberettiget forlader læren. Er lærlingen under 18 år og forældre eller værge er skyld i, at han uden berettigelse har forladt læren eller pladsen eller undlader at vende tilbage til den, rammer straffen dem.

§ 29.

Sager angående overtrædelse af bestemmelserne i §§ 1—3, § 4, stk. 1 og 2, § 5, § 8, § 9, stk. 1, 3 og 5, §§ 11—14, 16—18 samt § 21, stk. 1, i nærværende lov påtales af det offentlige. Retssager mellem læremestre og lærlinge, der rejser sig af lærlingeforholdet, behandles ved underret.

§ 30.

En aftale om et læreforhold, der indgås med en person over 18 år, og som ikke er en fortsættelse af et inden den ansattes fyldte 18. år indgået læreforhold, skal af læremesteren, forinden vedkommende træder i arbejde, anmeldes til vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor. For sådanne læreforhold gælder bestemmelserne i lovens kapitler III og IV om lærlinges uddannelse m. v., bestemmelserne om berettigelse til at antage og oplære lærlinge i § 2 og om læretiden i § 3, stk. 2 og 3, samt

— med de fornødne afvigelser — de i nærværende kapitel indeholdte tilsyns- og straffebestemmelser m. v. Iøvrigt finder nærværende lov ikke anvendelse på de i 1. punktum omhandlede aftaler.

§ 31.

Efter indhentet indstilling fra vedkommende faglige udvalg og anbefaling af lærlingerådet kan arbejdsministeren og handelsministeren i forening tillade, at uddannelse af lærlinge helt eller delvis finder sted på en af handelsministeren anerkendt faglig skole eller iøvrigt på anden måde end forudsat i nærværende lov. Der træffes i så fald bestemmelse om, i hvilket omfang loven skal finde anvendelse på de pågældende lærlinge.

§ 32.

Stk. 1. Der kan ikke ved kollektiv aftale gyldigt vedtages bestemmelser om begrænsning af antallet af lærlinge inden for et af denne lov omfattet fag. Bestående regler herom bortfalder ved nærværende lovs ikrafttræden.

Stk. 2. Lærlingerådet kan dog efter henvendelse fra et fagligt udvalg i ganske særlige tilfælde tillade, at der inden for et fag fastsættes en begrænsning af lærlingeantallet, for så vidt det godtgøres, at begrænsningen udelukkende tilgodeser hensynet til en forsvarlig oplæring af lærlingene. Tilladelsen kan gives for et begrænset tidsrum og kan i øvrigt tilbagekaldes, når betingelserne for dens meddelelse ikke længere er til stede.

Kapitel VII.

Overgangs- og slutningsbestemmelser.

§ 33.

Stk. 1. Nærværende lov træder i kraft den 1. december 1956; dog finder bestemmelsen i § 16, stk. 2, 2. punktum, ikke anvendelse på de ved lovens ikrafttræden bestående læreforhold. Iøvrigt er arbejdsministeren beføjet til efter samråd med handelsministeren at fastsætte nærmere regler med hensyn til lovens gennemførelse

og til at træffe bestemmelser om, hvorvidt og i hvilket omfang loven kommer til anvendelse på retsforhold, som er gyldigt stiftet under den hidtil gældende lovgivning om lærlingeforholdet.

Stk. 2. Lov nr. 120 af 7. maj 1937 om lærlingeforholdet ophæves. Endvidere op-

hæves lærlingebegrænsningsbestemmelserne i de af lov nr. 93 af 13. april 1956 § 1 omfattede arbejdsoverenskomster.

§ 34.

Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Gustav Pedersen.

/ Bruun de Neergaard.
